

Täysistunto

Torstai 14.3.2024 klo 16.00—18.35

7. Hallituksen esitys eduskunnalle väkivallan ja häirinnän poistamisesta työelämässä tehdyn Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 89/2023 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 2/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 2/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa, ja esittelijänä on valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Sirén, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.14 **Saara-Sofia Sirén kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässäkin esityksessä ollaan erittäin ajankohtaisten ja tärkeiden asioiden äärellä. Kyseessä on siis esitys eduskunnalle väkivallan ja häirinnän poistamisesta työelämässä tehdyn Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi. Myös tästä asiasta työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalla on yksimielinen mietintö, jonka lyhyesti esittelen.

Kyseessä on ensimmäinen kansainvälinen oikeudellisesti sitova sopimus, jonka aiheena on väkivallan ja häirinnän torjuminen nimenomaan työelämässä — näin siis hyvin ajankohtainen, hyvin tärkeä yhteinen asia. Tämän yleissopimuksen tarkoituksena on suojella työntekijöitä ja muita työelämässä toimivia henkilöitä laajasti. Sopimus sisältää määräyksiä keskeisistä periaatteista, suojelusta ja ehkäisemisestä, täytäntöönpanosta ja oikeuskeinoista sekä ohjauksesta, koulutuksesta ja valistuksesta.

Arvoisa puhemies! Jokaisella tulee olla oikeus turvalliseen työympäristöön. Tällä on merkittävä vaikutus myös työntekijöiden hyvinvointiin ja työkykyyn laajemmin. Tämän kyseisen sopimuksen voimaansaattaminen ei edellytä Suomessa lainsäädäntömuutoksia, eikä tälle esitykselle ole arvioitu merkittäviä taloudellisia vaikutuksia tai uusia velvoitteita työnantajien suuntaan. Tämän sopimuksen hyväksymisellä on sen sijaan erittäin tärkeä periaatteellinen merkitys työssä tapahtuvan väkivallan ja häirinnän ehkäisemisessä ja estämisessä.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää väkivallan ja häirinnän poistamista työelämästä erittäin tärkeänä ja näin ollen puoltaa hallituksen esityksessä tarkoitetun sopimuksen hyväksymistä sekä lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2024 vp

18.17 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Työelämässä vallitseva väkivallan ja häirinnän uhka on huolestuttava ongelma, joka koskettaa liian monia työntekijöitä. Vaikka hallitus on useissa esityksissään heikentänyt työehtoja, on myönteistä, että nyt on käsitelty esitys, joka perustuu Kansainvälisen työjärjestön yleissopimukseen. Tämä sopimus on historiallinen, sillä se on ensimmäinen kansainvälinen sopimus, joka määrittelee väkivallan ja häirinnän työelämässä sekä asettaa valtioille velvoitteita niiden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Se tunnustaa väkivallan ja häirinnän työelämässä ihmisoikeusloukkauksiksi, jotka uhkaavat ihmisarvoista työtä, tasa-arvoa ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Yleissopimus koskee kaikkia työntekijöitä ja muita työelämässä toimivia henkilöitä riippumatta siitä, missä, milloin ja kenen kanssa he työskentelevät.

Suomi on ollut edelläkävijä työelämän laadun ja turvallisuuden edistämisessä, ja meillä on olemassa jo paljon lainsäädäntöä ja toimintatapoja, jotka vastaavat pitkälti yleissopimuksen vaatimuksiin. Työturvallisuuslaki, tasa-arvolaki ja rikoslaki kieltävät väkivallan ja häirinnän työpaikoilla ja rankaisevat siitä. Lisäksi työmarkkinaosapuolet ovat sopineet yhteisistä pelisäännöistä ja toimenpiteistä, joilla pyritään ehkäisemään ja ratkaisemaan väkivallan ja häirinnän tilanteita.

Silti meillä on vielä parantamisen varaa. Tutkimukset osoittavat, että väkivaltaa ja häirintää kokee työelämässä edelleen liian moni. Erityisesti naiset, nuoret, vähemmistöt ja epätyypillisissä työsuhteissa olevat ovat alttiita väkivallalle ja häirinnälle. Väkivalta ja häirintä aiheuttavat vakavia seurauksia niin yksilöille, työyhteisöille kuin yhteiskunnallekin. Ne heikentävät työhyvinvointia, työkykyä, työmotivaatiota ja tuottavuutta sekä lisäävät sairauspoissaoloja, työtapaturmia, työuupumusta ja työkyvyttömyyttä. Tämän vuoksi meidän on tehtävä kaikkemme väkivallan ja häirinnän lopettamiseksi työelämässä. Meidän on luotava työkuultuuri, jossa väkivaltaa ja häirintää ei hyväksytä missään muodossa, jossa niistä uskalletaan puhua ja ilmoittaa, koska myös se on tärkeää, että nämä tapaukset tulevat esille. Lisäksi meidän on varmistettava, että työntekijöillä ja työnantajilla on riittävästi tietoa, osaamista ja välineitä väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisyyn ja käsittelyyn.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Malm.

18.19 Niina Malm sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Viitala tässä edellä totesi ja myöskin puheenjohtaja Sirén, niin tästä täytyy hallitusta kiittää, että tämä on meille tänne saliin tullut. Vaikka kysymys on ratifioimisesta, niin se on silti tärkeää, että myös me Suomessa edelläkävymme ja näytämme suuntaa myös muille maille niin Euroopassa kuin koko maapallolla. Tähän mennessä sopimuksen on ratifioinut 36 valtiota, joista vain seitsemän on EU-alueella. On siis ensisijaisen tärkeää se, että edelläkävijöitä näinkin vakavan asian tiimoilta löytyy.

Suomessa on viime aikoina varsinkin terveydenhoitoalan osalta tullut valitettavan paljon uutisia siitä, kuinka väkivalta ja erilainen häiriökäyttäytyminen on arkipäivää, onpa kyse sitten hoitajista tai vaikkapa ambulanssinkuljettajista. Sen vuoksi olen tyytyväinen myös siitä, että kun edelläkävijöitä tarvitaan myös vaikeissa asioissa, niin myös eduskunnassa on tällä viikolla sen osalta otettu käyttöön nimetön ilmoituskanava, jossa voi muun muassa epäasiallisesta käytöksestä ilmoittaa. Toki toivon, että tätä esimerkkiä seuraa moni, moni yritys Suomessa perässä. [Saara-Sofia Sirén: Tärkeä huomio!]

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2024 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 89/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisäl-
lön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.